

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Р.Б. Косуба, І.І. Заморський, А.Є. Петрюк, Н.Д. Філіпець, І.Г. Кишкан
Буковинська державна медична академія

METHODICAL APPROACHES TO TEACHING PHARMACOLOGY FOR THE FOREIGN STUDENTS

R.B. Kosuba, I.I. Zamorsky, A.Ye. Petryuk, N.D. Philipets', I.H. Kyshkan
Bucovynian State Medical Academy

Висвітлено методичні підходи викладання фармакології іноземним студентам у Буковинській державній медичній академії.

Methodical approaches to teaching pharmacology for the foreign students in Bucovynian State Medical Academy are shown.

Вступ. Фармакологія – одна із фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін медичної науки. Вивчення предмета базується на обізнаності студентів у фізіології, біофізиці, біохімії, розумінні патофізіологічних процесів, а також основ практичної медицини. В свою чергу, без знань фармакокінетики та фармакодинаміки ліків неможливе опанування клінічних дисциплін, подальша лікувально-профілактична робота лікаря будь-якої спеціальності. Суттєвою мотивацією вивчення фармакології є розуміння студентами ролі лікарських препаратів у величезному арсеналі сучасних методів діагностики та лікування в різних галузях медицини.

Основна частина. Викладання на кафедрі фармакології Буковинської державної медичної академії проводиться за Програмою з фармакології для студентів медичних ВНЗів [1], якою передбачено засвоєння основ лікарської рецептури, загальної та спеціальної фармакології, переліку обов'язкових препаратів. Складність і особливість викладання фармакології іноземним студентам зумовлена різним (нерідко низьким) рівнем їх загальноосвітньої підготовки, базових знань з фундаментальних медико-біологічних дисциплін, недостатнім знанням мови, якою ведеться викладання.

Методичний підхід до проведення практичних занять у студентів-іноземців має певні особливості.

Насамперед це стосується розділу з лікарської рецептури, що вивчає правила виписування і способи призначення лікарських засобів. Студент повинен знати види та порівняльні особливості сучасних лікарських форм, практичне значення вибору їх шляхів введення в організм. Враховуючи існуючі відмінності виписування рецептів у різних країнах світу, контрольні завдання з рецептури включають переважно офіційні лікарські форми (таблетки, драже, ін'єкції тощо), які виписують скороченим способом, у меншій мірі приділяється увага виписуванню екстемпоральних лікарських форм.

Навчання на кафедрі фармакології поєднує процеси накопичення теоретичних знань і вміння їх реалізувати на практиці [2]. Вирішення на практичних заняттях ситуаційних задач різної складності з фармакодинаміки, фармакотерапії, вибору лікарського засобу, його раціонального шляху введення при невідкладних станах допомагає студентам застосовувати набуті знання у конкретній ситуації, бути готовими до майбутньої практичної діяльності.

Значна увага приділяється питанням фармакогенетики, хронофармакології, механізмів дії ліків, показанням та протипоказанням до їх застосування. Розроблено тестові завдання для ліцензійного іспиту "Крок-1". Методичні матеріали для навчання та контролю знань цієї категорії студентів відрізняються більшою чіткістю, лаконічністю, конкретністю.

При читанні лекцій та проведенні практичних занять більш широко висвітлюються ті групи лікарських препаратів, які частіше використовуються для

лікування хвороб, особливо поширених у країнах Південно-Східної Азії та Близького Сходу, звідки, власне, основний контингент іноземних студентів.

При розгляді окремих тем з фармакології широко використовуються наочні матеріали у вигляді лікарських препаратів в оригінальній упаковці, анотацій до них. До послуг студентів музей лікарських препаратів кафедри, тематично оформлені аудиторії, багатий табличний фонд, що полегшує засвоєння необхідного програмного матеріалу. В більшій мірі звертаємо увагу на ідентифікаційну роботу зі студентами, проводимо тематичні конкурси на знання передбачених програмою лікарських препаратів різних фармацевтичних фірм.

Зважаючи, що викладання цієї категорії студентів ведеться російською мовою, іноземні студенти достатньо забезпечені російськомовними підручниками, посібниками тощо. Однак базовий підручник з фармакології за ред. Д.А. Харкевича [3] є дещо громіздким, окремі розділи особливо складні для опанування, тому кафедра готує свої методичні посібники, вказівки, тексти лекцій [4, 5], рекомендує більш доступний підручник з фармакології за ред. І.С. Чекмана [6]. Особливою популярністю користується довідник "Фармакологія в схемах и таблицах" за ред. С.М. Дроговоз [7]. Студенти охоче забезпечують себе навчально-методичними матеріалами і довідниками.

Читати лекції для цієї категорії студентів складніше, хоча б тому, що нерідко доводиться зупинятися на поясненні загальновідомих для нас термінів

і понять. Краще, якщо матеріал лекції подається стисло, супроводжується демонстрацією лікарських препаратів в оригінальній упаковці, слайдами, таблицями, графіками, схемами, які студенти охоче сприймають. До читання лекцій та проведення практичних занять залучаємо найбільш досвідчених викладачів кафедри.

При викладанні дисципліни належна увага надається питанням етики. Зважаючи на те, що іноземні студенти навчаються далеко від рідної домівки, вони тепло сприймають чуйне ставлення до них викладачів. Люблять, коли їм більше пояснюють, приділяють увагу, прагнуть до індивідуальної роботи з ними. Оскільки у деяких країнах іноземним студентам в майбутньому необхідно буде підтвердити свої знання з медицини, більшість з них проявляють сумлінне ставлення до вивчення фармакології.

Особливостям методичних підходів до роботи з іноземними студентами приділяється увага при проходженні викладачами курсів підвищення кваліфікації, а також на планових нарадах завідувачів кафедр фармакології медичних ВНЗів України, які проводяться на опорній кафедрі фармакології з курсом клінічної фармакології у Національному медичному університеті під керівництвом член-кор. НАН і АМН України проф. І.С. Чекмана.

Висновок. Для кращого виживання знань та раціонального застосування їх на практиці кафедра фармакології при роботі з іноземними студентами вишукує методи оптимізації викладання предмета.

Література

1. Програма з фармакології для студентів медичних і стоматологічних факультетів медичних вузів III – IV рівнів акредитації. – Київ: МОЗ України, 1997. – 51 с.
2. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах: Методичний посібник. – К., 2001. – 70 с.
3. Харкевич Д.А. Фармакологія: Учебник. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: ГЭОТАР – МЕД, 2001. – 664 с.
4. Косуба Р.Б., Кучер В.И, Методические указания к

практическим занятиям по фармакологии и медицинской рецептуре. –Черновцы, 1997. – 72 с.

5. Иванов Ю.И. Избранные лекции по фармакологии: В 4-х частях. – Черновцы, 1997.

6. Чекман И.С. Фармакология с общей рецептурой: Учебник для иностранных студентов. – К.: Рада, 1999. – 452 с.

7. Дроговоз С.М. Фармакология в схемах и таблицах: Справочник. – Харьков, 2000. – 120 с.